

Universitets- og Bygningsstyrelsen
Bredgade 43
1260 København K

Att. Direktør Jens Peter Jacobsen
BRAGT

24. januar 2011
J.nr.10/11321
SS/LP/ht/

Høring om udkast til forslag til lov om ændring af universitetsloven

DTU har med brev af 15. december 2010 modtaget forslag til yderligere ændring af lov om universiteter i høring. Ændringen af universitetsloven vedrører udviklingskontrakten, og det foreslås, at denne kommer til at bestå af 3-5 af videnskabsministeren pålagte mål og 3-5 af universitetet selvvalgte mål.

DTU har i forbindelse med indgåelse af udviklingskontrakt for 2011 udtrykt ønske om, at der i kommende udviklingskontrakter sker en reduktion i antallet af mål, hvorfor universitetet anser det for positivt, at dette også er lovforslagets udgangspunkt.

Når dette er sagt, skal DTU imidlertid udtrykke sin principielle afstandtagen fra lovforslagets øvrige elementer og i særlig grad pointere det problematiske i, at der fra lovgivers side introduceres et helt nyt reguleringsredskab, hvorefter videnskabsministeren kan pålægge universitetet bestemte af ministeren egenhændigt fastlagte målsætninger uafhængigt af universitetets strategi, prioriteringer og økonomiske ramme, således som dette måtte være fastlagt af den for universitetets aktiviteter ansvarlige bestyrelse. DTU's afstandtagen er begrundet i, at den foreslåede regulering strider med helt fundamentale politiske styringsprincipper. Politisk styring af et område, hvor man har valgt den selvejende institution som den optimale model for løsning af samfundsopgaven forskning og forskningsbaseret undervisning (hvilket har været den helt dominerende reguleringsramme for danske universiteter helt tilbage fra etableringen af Københavns Universitet i 1479), sker dels gennem rammelovgivning (inklusive bevillingslove), dels, i nyere tid, gennem anvendelse af dialogbaserede styringsværktøjer som udviklingskontrakten, hvor kontrakten er et resultat af en forhandling mellem to, i princippet, ligeværdige parter.

Ved at give ministeren ret til at pålægge universitetet bestemte mål, skabes en reguleringsform, der kan undslå sig parlamentarisk kontrol, og reguleringsformen bringer sig dermed i konflikt med den ene styringsform (lovgivningen). Tilsvarende er den egenhændige målfastsættelse også i konflikt med den anden styringsmekanisme (den dialogbaserede aftale) og videre i grundlæggende konflikt med det endtydige opgave- og driftsansvar, som universitetsloven har placeret i den selvejende institution. Som eksempel kan man således forestille sig et mål for et universitets optag af studerende, der kan være i konflikt med de bevillingsmæssige forudsætninger for aktiviteten og samtidig i strid med bestyrelsens og den daglige ledelses opfattelse af, hvad der er økonomisk forsvarligt endsige realistisk realisabelt. Et andet eksempel kan være et pålæg til universitetet om at forske inden for bestemte genstandsfelter (f.eks. bestemte energiteknologier) uagtet den af bestyrelsen fastlagte strategi og uden sammenhæng med institutionens forskningskompetencer og -kapacitet.

Ved at give ministeren mulighed for egenhændigt at pålægge universitet bestemte mål i udviklingskontrakten, kortslutter man ikke kun den dialogbaserede mulighed for at opnå en gensidig overenskomst om universitetets indsats set i relation til den økonomiske ramme (hvorved forslaget skaber associationer til en centralistisk planøkonomisk tankegang), man har principielt også udstyret ministeren med en mulighed for at undergrave universiteternes institutionelle forskningsfrihed. (Jf. det tidligere kommenterede forslag til ændring af universitetslovens regulering af forskningsfriheden, vil gennemførelsen af denne ændring trække i retning af, at universitetet i realiteten ikke kan pålægge forskerne at opfylde de af ministerens stillede krav, hvilket blot gør det nu foreslåede reguleringsinstrument yderligere problematisk og uforståeligt.)

Som en yderligere påpegning af forslagens uheldige konsekvenser, skal det understreges, at forslaget om at give ministeren kompetence til at pålægge universitetet bestemte mål er egnet til at skabe tvivl om ministerens uhildethed i forhold til sin nuværende entydige tilsynskompetence, ret til i særlige situationer at pålægge bestyrelsen at træde tilbage, og ret til at anlægge sag mod bestyrelsen og rektor for at påføre universitetet tab (jf. universitetslovens § 11).

DTU skal opfordre lovgiver til at revidere forslaget, så der ikke i forhold til de selvejende institutioner, universiteterne, introduceres et fremmedartet og potentielt konfliktende styringselement til en i øvrigt fornuftig og velafprøvet regulerings- og styringsmæssig ramme for universiteterne. DTU skal i den forbindelse påpege, at den eksisterende mekanisme faktisk har virket, og i høj grad har understøttet en fornuftig sikring af universitetets fokus på sin samfundsnyttige rolle.

Med venlig hilsen

Sten Scheibye
Bestyrelsesformand

Lars Pallesen
Rektor